УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА
КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:
ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 дин. месечно
ОД ЈЕДНОГА БРОЈА . . . . . 0·10 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. месечно

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:
Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 45 | ЧЕТВРТАК 24 ЈАНУАРА 1891 | Година I

44 САСТАНАК

23 јануара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК

Димитрије Катић

СЕКРЕТАР

Др. Станојло Вукчевић

(НАСТАВАК)

Чл. 7.

У редовним седницама савет ради послове изложене у члану 2-ом овог закона, а ванредне седнице, посвећује пословима за које буде изречно сазван.

Чл. 8.

Савет се дели на одељења према правилима, која министар народне привреде изради договорно са Привредним Саветом.

Чл. 9.

За примање и припрему предмета наведених у члану 2-ом ради решавања у Савету, за поделу реферата и за извршење саветских одлука и наређења у опште, Привредни Савет бира из своје средине сталан одбор од 6 чланова, којима се придружује саветски секретар.

Чл. 10.

Чланство у Привредном Савету почасно је звање и не даје права ни на какву плату.

Али члановима, који нису из Београда, накнађиваће се путни трошак и дневница онако исто, као што се накнађује и посланицима на Народној Скупштини.

Чл. 11.

Трошкови Савета подмириваће се из државне благајнице.

Чл. 12.

Протоколи седница Привредног Савета, његови извештаји и предлози предаваће се јавности преко службених новина по одобрењу министра народне привреде.

Чл. 13.

Овај закон ступа у живот кад га краљ потпише.

Мин. нар. привреде
П. Бр. 7767.
Децембра, 1890 год.
Београд.

Народној Скупштини

Министар народне привреде, као шеф земаљске привредне политике, има често да расправља и уређује питања, која су од врло великог, често од судбоносног значаја за нашу привреду и привреднике; он има да се стара не само о унапређењу наше народне привреде као целине, већ и свију њених појединих грана особено. При тесној међусобној вези, у којој стоје појединe привредне гране, немогуће је радити на унапређењу једне од њих а не узети у обзир и интересе других грана наше народне привреде; јер увек треба водити озбиљна рачуна не само о узајамности, но и о супротности њихових интереса.

С тога, у сваком поједином случају, није довољно привредна питања расправљати са чисто теоријског или са чисто практичког гледишта, нити пак са гледишта интереса искључиво једне привредне гране; већ увек треба саслушати све заинтересоване привредне гране; већ увек треба саслушати све заинтересоване привредне факторе и оценити све меродавне околности. Сви заинтересовани фактори треба у расправљању свију, како општих тако исто и стручних привредних питања, да су солидарни, да учествују подједнако и да учествују сагласно, хармонично. Свако застрањење, свака несугласица може да се свети тешким, врло тешким последицама.

Да је ово необорива истина најбоље доказује данашње привредно стање Србије. Српска привредна политика, кроз читав низ година. диктирана искључиво личним назорима и вођена без обзира на особен карактер, на праведне захтеве и неодложне потребе наше привреде и привредника, довела нас је у данашње тешко привредно стање, у стање горе но што је било пре десетину и више година. Док су се скоро све друге државе привредно у земљи развијле а ван земље успешно такмичиле, Србија је била област привредне сталнације, а с тога и предмет саможиве експлоатације. Привредно-сталешки интереси, остављени сами себи и избачени усљед тога из колосека хармоничког рада, почели су избијати на површину са својим супротним тежњама, са тежњама, које често искључују опстанак појединих привредних грана наше отаџбине. Па како нигде није било каквог узвишеног и беспристраног регулатора, који би све те тежње и захтеве оцењивао, праведне од њих на најподеснији начин задовољавао, а неоправедне опет својим меродавним гласом успешно сузбијао, то је се и дошло тако брзо и тако лако до данашње привредно-сталешке застрањености и до убитачне супротности како у захтевима и тежњама, тако исто и у делу.

www.narodnaskupstina.rs

Данашња Влада Његовог Величанства, желећи да српску привредну политику поведе другим путем; да је поведе оним путем, на коме ће наша народна привреда, како у својој целини, тако и у својим појединим гранама моћи најбоље цветати и развијати се; да је поведе путем, на коме ће наша привредна снага сложним радом свију заинтересованих фактора у својој унутрашњости јачати, те тиме и државну и народну снагу уздићи, — потражила је начина да ове своје жеље најбрже и најуспешније и оствари. Стојећи пред безбројем најразноврснијих нужних привредних реформа у земљи; стојећи пред обнављањем трговачких и других привредних уговора са страним државама, министар народне привреде, као члан ове владе, налази, да ће бити најкорисније за остварење ових жеља, ако он, као шеф земаљске привредне политике, — буде сва привредна питања расправљао, све потребне реформе увођено и у међународне привредне обавезе ступао увек тек по споразуму и договору са свима заинтересованим факторима. Ради ове цели ја сам Вдади Краљевској предложио и она је усвојила, да се при повереном ми министарству установи једно саветодавно тело за сва привредна питања, како данас већ у свима привредно-напреднијим државама постоји. Под именом „Привредног Савета" то би тело спајало у себи све важније факторе наше народне привреде, теоријски и практички наше најзнатније снаге. Сложним радом својим и стручним познавањем целокупног нашег привредног стања и живота и наших привредних потреба Привредни ће Савет помагати министру народне привреде да испуни оне свете задаће, које земља и будућност отаџбине с правом од њега очекује и треба да очекује. —

За уређење овог Привредног Савета, ја сам спремио законски пројект, који узимам част спровести ·|. Народној Скупштини на решење. Овај је пројекат био пред Државним Саветом на оцени; мишљење-саветско о њему изволеће Народна Скупштина увидети из приложеног ·//. писма саветског.

Министар
народне привреде
К. С. Таушановић с. р.

Потпредседник — Предлог се упућује секцијама.

Сад прелазимо на дневни ред, на дневном реду је, други претрес измена у закону о пословном реду у Нар. Скупштини. Молим г. известиоца да заузме своје место:

Изв. Милун Миљковић прочита чл. 34 отпада.

Потпредседник — Стављам на гласање: Ко је за то да се члан 34 укине, нека седи, а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина укинула чл. 34.

Известилац прочита измену чл. 53.

Потпредседник — Пошто нико не тражи реч стављам на гласање: Ко је за то да се чл. 53 прими нека седи, а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 53.

Известилац прочита измену чл. 65.

Потпредседник — Стављам на гласање: Ко је за то да се чл. 65 прими нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 65

Известилац прочита измену чл. 70.

Потпредседник — Стављам на гласање: Ко је за то да се чл. 70 прими нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила чл. 70.

Известилац прочита додатак чл. 72.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими додатак члана 72 нека седи, а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем да је скупштина усвојила додатак члану 72. И тако су потпуно усвојене измене у закону о пословном реду у Нар. Скупштини. Сада ће се гласати поимснце за закон у целини, и ко је за предложене измене гласаће — за, а ко је против, гласаће — против.

Секретар прозива:

Алекса Ратарац, за; Андра Љубичић, за; Анта Ранчић, за; Арса Дреновац, за; Арсеније Прокопијевић, за: Арсеније Ирић, за; Аврам Бељић, за; Богосав Поповић, за; Божидар Кунатровић, за; Васа Манојловић, за; Витомир Младеновић, за; Вића Радовановић, за; Вуча Николић, за; Данило Јовановић, за; Димитрије Димовић, за; Димитрије Илићановић, Димитрије Ђирковић, за; Драгиша Станојевић, за; Драгољуб С. Илић, за; Ђорђе Брачинац, за; Ђурђе Ђоровић, за; Живан Радосављевић, за; Живко Малопарац, за; Живан Живановић, за; Илија Мојић, за; Јован Пошавић, за; Јован Милић, за; Јован С. Јовановић, за; Јован Николић, за; Јованча Стојановић, за; Јоксим Павловић, за; Јоца Ж. Јовановић, за; Коста Влајић, за; Коста Динић, за; Коста Јуришић, за; Коста Јовановић, за; Лаза Илић, за; Лаза Лазаревић, за; Лазар Бошковић, за; Лазар Миловановић, за; Лука Лазаревић, за; Љуба Јоксимовић, за; Љуба Новаковић, за; Љубинко Милинковић, за; Љуб. П. Ћирић, за; Максим Сретеновић, за; Марко Петровић, за; Мата Максимовић, за; Мата Радојковић, за; Мика Спасојевић, за; Милан Глигоријевић, за; Милан Ђурић, за; Милош Обркнежевић, за; Милош Богдановић, за; Милош Марковић, за; Милун Миљковић, за; Михаило Веселиновић, за; Михаило Поповић, за; Михаило Ристић, за; Младен Аксентијевић, за; Младен Живковић, за; Младен Марковић, за; Милан Поповић, за; Никола Живадиновић, за; Никола Протић, за; Никола Ристић, за; Новак Милошевић, за; Павле Станковић, за; Панта Срећковић, за; Пера Велимировић, за; Пера Максимовић, за; Раде Протић, за; Радоје Костић, за; Ранко Петровић, за; Ранко Тајсић, за; Раша Нинић, за; Риста Поповић, за; Савко Ђусић, за; Сима Костић, за; Станко Петровић, за; Станоје Нешић, за; Станојло Вукчевић, за; Станча Виденовић, за; Стеван Миљковић, за; Стеван Ристић, за; Стојан Станковић, за; Стојан Рибарац, за; Сава Величковић, за; Стеван Максимовић, за; Таса Николајевић, за; Таса Вукосављевић, за; Тома Бојичић, за; Тома Јовановић, за; Трифун Милојевић, за; Урош Вукићевић, за; Филип Милојевић, за; Павле Вуковић, за; Димитрије Катић, за.

Потпредседник — Изволте чути резултат гласања. Гласало је свега 98 посланика и сви су гласали — за. Према томе изјављујем, да је Скупштина усвојила измену у целини.

На реду је извештај одбора за преглед и оцену посланичких предлога.

Секретар Љуб. П. Ћирић прочита прву тачку извештаја (Стр. 455 штампан је у 43 састанку).

Потпредседник — Ко је за то да се прими мишљење одбора нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила мишљење одбора.

Секретар прочита другу тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими мишљење одбора нека изволи седети, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила мишљењо одбора.

Секрстар прочита трећу тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то,да се прими мишљење одбора нека изволи седети, а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем, га је Скупштина усвојила мишљење одбора.

Секретар прочита четврту тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими мишљење одбора нека изволи седети а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем, да је Скупштина усвојила мишљење одбора.

Секретар прочита пету тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими мишљење одбора нека изволи седети, а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем, да је Скупштина усвојила мишљење одбора.

Секретар прочита шесту тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими мишљење одбора нека изволи седети, а ко је против нек устане? (Сви седе). Објављујем, да је Скупштина усвојила мишљење одбора.

Секретар прочита седму тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими мишљење одбора, нека изволи седети, а ко је против, нек устане? (Сви седе). Објављујем, да је Скупштина усвојила мишљење одбора.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Секретар прочита осму тачку извештаја.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими мишљење одбора нека изволе седети, а ко је против, нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила мишљење одбора.

Потпредседник — Сви предлози за које је Скупштина одлучила, да има места решавању, упутиће се Државном Савету на оцену.

Дајем $^1/_4$ часа одмора.

После одмора

Потпредседник — Продужава се дневни ред. На дневном је реду друго читање измена у закону о изборима народних посланика.

Известилац Арсеније Прокопијевић прочита члан 21. (ст. 59 и 179).

Живан Живановић — Ја немам ништа против тога, али знам с практичне стране, да се бркају ови бројеви кад су један до другог. Има бројева азбучног списка и не азбучног списка, па да не би било збрке, ја мислим да би требало да број не азбучног списка дође после имена.

Известилац — Ја мислим да није нужно да се мењају ове рубрике, јер су све рубрике означене и зна се зашто је која.

Потпредседник — Који је за то да се прими чл. 21 нека седи, а ко је против нека устане. (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 32.

Потпредседник — Ко је за то да се прими чл. 32 нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 34.

Потпредседник — Ко је за то да се прими чл. 34 нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 35.

Потпредседник — Ко је за то да се прими чл. 35 нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 37.

Потпредседник — Ко је за то да се прими чл. 37 нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 38.

Потпредседник — Ко је за то да се прими чл. 38 нека седи, а ко је против, нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 39.

Потпредседник — Ко је за то, да се прими чл. 39 нека седи, а ко је против нека устане. (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 40.

Потпредседник — Ко је за то да се прочитани члан прими нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 62.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 62 прими нека седи, који је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 81.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 81 прими, нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 84.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 84 прими, нека седи, а ко је против нека устане. (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 86.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 86 прими, нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита члан 93.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 93 прими, нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 101.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 101 прими, нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан.

Известилац прочита чл. 118.

Потпредседник — Ко је за то да се чл. 118 прими нека седи, а ко је против нека устане? (Сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прочитани члан. С тим је свршено друго читање измена у закону о изборима народних посланика.

Сад приступамо гласању за закон у целини, који је за овај закон гласаће за, а ко је против њега, гласаће против.

Секретар прозива:

Алекса Ратарац, за; Андра Николић, за; Андра Љубичић, за; Анта Радосављевић, за, Анта Ранчић, за; Арса Дреновац, за; Арсеније Прокопијевић, за; Арсеније Ирић, за; Алимпије Васићевић, за; Благоје Божић, за; Богосав Поповић, за; Божа Кунатровић, за; Велизар Кундовић, против; Витомир Младеновић, за; Вића Радовановић, за; Војин Ђирковић, за; Вуча Наколић, за; Данило Јовановић, за; Димитрије Димовић, за; Димитрије Илићановић, за; Димитрије Ђирковић, за; Драгиша Станојевић, за; Драгољуб Илић, за; Ђока Анђелковић, за; Ђорђе Брачинац, за; Ђурђе Ђоровић, за; Живан Радосављевић, за; Живко Малопарац, за; Илија Душманић, за; Илија Мојић, за; Јован Авакумовић, против; Јован Пожавић, за; Јован Милић, за; Јован С. Јовановић. за; Јован Николић, за; Јованча Стојановић, за; Јоксим Павловић, за; Јоца Ж. Јовановић, за: Коста Влајић, за; Коста Динић, за; Коста Јуришић, за; Коста Јовановић, за; Лаза Илић, за; Лазар Бошковић, за; Лазар Лазаревић, за; Лазар Миловановић, за; Лука Лазаревић, за; Љуба Јоксимовић, за; Љуба Новаковић, за; Љубинко Милинковић, за; Љубомир Ћирић, за; Максим Сретеновић, за; Марко Петровић, за; Мата Максимовић, за; Мата Радојковић, за; Мика Спасојевић, за; Милан Глигоријевић, за; Милан Ђурић, за; Милош Обркнежевић, за; Милош Ј. Богдановић, за; Милош Марковић, за; Милун Миљковић, за; Милутин Гарашанин, за; Михајло Веселиновић, за; Михајло Кр. Ђорђевић, за; Михајло Поповић, за; Михајло Ристић, за; Младен Аксентијевић, за; Младен Живковић, за; Младен Марковић, за; Милан Поповић, за; Никола Протић, за; Никола Ристић, за; Новак Милошевић, за; Павле Станковић, за; Панта Срећковић, за; Пера Велимировић, за; Пера Максимовић, за; Радоје Костић, за; Ранко Петровић, за: Ранко Тајсић, за; Раша Нинић, за; Риста Поповић, за; Савко Ђусић, за; Сима Костић, за; Станоје Нешић, за; Станојло Вукчевић, за; Станча Виденовић, за; Стеван Миљковић, за; Стеван Ристић, за; Стојан Станковић, за; Сава Величковић, против; Стеван Максимовић, за; Таса Николајевић, за; Тома Бојичић, за; Трифун Милојевић, за; Урош Вукићевић, за: Филип Милојевић, за; Павле Вуковић, за; Димитрије Катић, за.

Потпредседник — Изволте чути резултат гласања: Гласало је свега 98, за закон 95, против 3, према томе огласујем да је Скупштина усвојила закон у целини.

На реду је одговор г. министра правде на интерпелацију г. Стеве Максимовића.

Министар правде М. Кр. Ђорђевић — Господо посланици! Поштовани посланик г. Стеван Максимовић поднео је Народном Представништву интерпелацију управљену на министра правде.

Садржина ове дуге интерпелације господина Максимовића своди се у главноме на ово: зашто је министар правде

председнике и судије виших и нижих судова, који нису поново изабрани, стављо на расположење, а не у пензију, противно — како г. интерпелант вели Уставу и закону о судијама? У одбрану свога рада, као министар правде, ја ћу да се позовем на Устав, и то баш на ону фаталну тачку VI члана 203 Устава, за коју г. Максимовић вели да је повређена. Молим да чујете како она гласи:

„До састава судова по овоме прелазноме наређењу, све судије врше своје досадашње дужности. Све садање судије, које не буду остале у судству по новоме распореду, добиће пензију према одредбама закона о чиновницима."

Као што видите дакле Устав није одредио *никакав рок* у коме би председници и судије, који нису поново изабрани, морали доћи у пензију; а још мање да је наредио да то мора бити *одмах* по свршеном избору, као што то мисли г. Максимовић. Када дакле нема Уставом одређенога рока за њихово стављање у пензију, па да је министар правде противно томе року поступио, — то је онда јасно да повреде Устава нема нити може бити. Остављено је, као што видите, на увиђавност и оцену владе да то изврши када за најбоље нађе, и влада је тако урадила. Ставила је на расположење прво чланове Државног Савета, па онда председника и члана Главне Контроле, судије Касационе и Апелационе и т. д. Влада је радила овако једно с разлога тога, што је имала вероватности да ће ко од судија бити поново изабран а друго што није хтела да суви ше терети фонд пензиони, тражећи могућности, а коме од њих даде административну службу. Радећи овако влада се вазда кретала у границама закона и Устава.

Ове речи: „добиће пензију према одредбама закона о чиновницима" за које се г. Максимовић хвата, не значе никако то, што он мисли и хоће да тврди. Овим речима уставотворац пшао је на то, да поред постојећег закона, осигура још јаче председницима и судијама, који нису изабрани, право на пензију; и да их сачува од сваког евентуалног кињења и омаловажавања од стране министра. Другим речима да их сачува да не буду одређивани на какве ниже и теже дужности, те да на тај начин буду принуђени да се одреку задобивеног права на пензију. Хтео је дакле да каже, да им се мора дати пензија, па да и нису испунили услове који се по закону траже. Ето то је прави смисао поменутих речи уставни, а не никако онај, који тврди госп. Максимовић. Ја не бих имао куражи да пред Народним Представништвом тврдим, да г. Максимовић то није знао, чије правно знање ја поштујем и који је својим трудом стекао лепо име у правној литератури.

Г. Максимовић пита даље: како је могао министар правде у своме указу да се позива на § 33 закона о чиновницима, кад се по њему чиновници могу ставити на расположење само онда, када се укине звање или надлештво у коме служе? — На постављено питање имам да одговорим ово: Онога дана када је обнародован нов Устав, а то је 21 Децембра 1888 године, сви председници и судије виших и нижих судова стављени су били самим Уставом на расположење. Они су, како се онда обично говорило, били на „беломе лебу." О томе се г. Максимовић може уверити ако запита ма кога од њих. Чекало се само да се изврши избор и потпише указ. И чим је указ био потписан, за све оне председнике и судије који нису били изабрани, престао је више да важи закон о судијама. Према томе дакле позивање на § 33 закона о чиновницима сасвим је уместно и оправдано.

Из овога што сам навео, држим да се јасно види да у раду моме, као министра правде, нити има повреде закона, нити повреде Устава. А кад тога нема, нити се то може да докаже, то онда не може бити ни говора о каквој штети за државну касу. На вама је сада, господо посланици, да разлоге, које сам изнео узмете у праведну оцену, а ја с мирном савешћу чекам на решење ваше, јер ми је радња чиста, законита и уставна. Надам се да ће и г. интерпелант са одговором бити задовољан.

Ст. Максимовић — Ја сам с великом пажњом саслушао одговор г. министра правде на моју интерпелацију, као и разлоге на основу којих он држи да је његов указ од 1 Априла прошле год. уставан и закону сходан, али ми се чини да ти разлози, које је г. министар изнео не могу важити као доказ за таково његово тврђење.

Моја интерпелација, као што се види, има два дела. У првом делу наводи се и доказује да је указ од 1 Априла пр. године о стављању судија на располагање издат мимо Устава и мимо закона о судијаме. То г. министар данашњим разлозима није оборио. У другом делу ја сам напоменуо, али нисам доказао, да је усљед тога указа увећана пенсија председницима и судијама годишње до 300 дук. цес. Но да би се та цифра на чисто извела, ја сам ставио нарочиту тачку, која гласи: „сматра ли г. министар, да је овим увећана пенсија судијама за месец и 15 дана и колико то динара годишње износи?"

На ту тачку, г. министар није ми дао свој одговор.

Г. министар је изнео данас разлоге, којим правда свој указ и ја би требао да следујем сад његовом примеру и да обарам његове разлоге, али како су моји разлози у интерпелацији *исписани* јасно и разговетно, то немам потребе да их опет понављам. Ја са првим делом одговора г. министра правде нисам задовољан, а сад је на Скупштини да реши како ће ту ствар да схвати. Међутим ја се тешим само тиме да је моја интерпелација основана и мислим да ће имати то дејство, да министар у будуће пази шта ради.

Министар правде Мика Кр. Ђорђевић — Господо посланици, сматрам за дужност да кажем само неколико речи на говор г. Максимовића.

На мени је лежала дужност да пред Народним Представништвом докажем да мој рад, као министра правде, није противан закону ни Уставу. И када сам то доказао, то сам онда уједно одговорио и на питање односно штете за државу, за које г. Максимовић вели да нисам одговорио. То је све што сам имао да кажем.

Потпредседник — Председништво предлаже, да се преко ове интерпелације пређе на прост дневни ред, пошто нико не предлаже други какав прелаз на дневни ред. Ко је за то нека седи, а ко против нек устане? (сви седе). Објављујем да је Скупштина усвојила прост прелаз на дневни ред.

На реду је да г. министар грађевина одговара на интерпелације на њега упућене. Но он је јавио председништву да је слаб и да не може за 2 дана одговарати.

Пошто је исцрпен данашњи дневни ред, то данашњу седницу закључујем а другу заказујем за сутра у 9 час. пре подне. На дневном реду биће: претрес предлога закона о сеоским дућанима, и друго читање измена у закону о судијама.

Молим г.г. из свију одбора да се пожуре с радом.

Састанак је овај трајао до 11 часова пре подне.

---

45 САСТАНАК

24 јануара 1891 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК
Димитрије Катић

СЕКРЕТАР
Љуб. Јоксимовић

Почетак у $9^1/_2$ часова пре подне.

Присутна су г. г.: председник министарства, министар унутрашњих дела, народне привреде, финанције и правде.

Потпредседник — Отварам 45 редовни састанак. Изволте чути протокол 44 састанка.

Секретар Љуб. Јоксимовић прочита протокол тога састанка.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (Прима).

Изволте чути молбе и жалбе које су упућене Скупштини.

WWW.UNILIB.RS

Секретар чита:

Стеван Мишковић, царинар ба тавериговачке царинарнице, Даница Недељковићева, учитељица у Винцима у ср. голубачком, окр. пожаревачком; Стеван Стевановић, пешадиски потпуковник из Ваљева и Арон Костић, учитељ из Обреновца — моле да им се уваже извесне године службе.

Сељани села Лесковца у ср. гружанском окр. крагујевачком моле, да буду одвојени од пајсијевачке и придани витојевачкој парохији.

Рачунополагачи из Барича у ср. посавском окр. подунавском моле, да не плаћају дијурну прегледачкој комисији.

Никола Марјановић, срески писар у пензији из Пожаревца моли, да му се исплати попутнина и подвозни трошкови за време српско-бугарског рата.

Сељани села Камијева у ср. рамском окр. пожаревачком моле, да се њихово село одвоји од општине средњевске и да образује засебну општину.

Грађани из Пожаревца моле, да се укине монопол дувана.

Коста Тасић, концесионар Врањске Бање моли, да му се концесија продужи још за 10 година.

Арсеније Пајић и Марко Дукић, рачунополагачи из општине врдилске у ср. жичком, окр. рудничком моле, да не плаћају дијурну прегледачкој комисији.

Сељани из Трбетиње у ср. расинском, окр. крушевачком моле, да се не забрањује продаја пресних опанака.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за молбе и жалбе. Изволте чути једну молбу посланичку за одсуство.

Секретар чита:

Народној Скупштини

Молим за продужење још пет дана одсуства.

22 јануара 1891 год.
Петровац.

Лаза Милосављевић,
народни посланик.

Потпредседник — Одобрава ли Скупштина тражено одсуство? (Одобрава).

Изволте чути два посланичка предлога.

Секретар чита:

ПРЕДЛОГ
Народној Скупштини

У државну службу примају се чиновници у опште са извесним квалификацијама за то се обично и траже докази о школовању и способности при постављању истих. У интересу би државне службе било, да сваки ступањем у државну службу докаже и своју способност за исту: полагањем строго прописног испита. Ово се у неким струкама већ и чини. Професори полажу професорски испит, а учитељи учитељски и т. д. Но пошто ових чиновника са потпуним квалификацијама немамо довољно, за то се узимају у државну службу и лица са мање школовања. За то су се постављала и за учитеље и учитељице основних школа и лица, која су свршила само основну школу. Због исте оскудице у наставницима основних школа, постављене су женске и по мушким школама, најпре само у два нижа разреда, а после и у сва четири. Данас их толико има да заузимају свуда скоро више од половине основних школа. Њих има сад толико, да се морало престати са њиховим постављањем за учитељице, јер би оне у скоро заузеле све основне школе.

Па како има доста учитељица, којима су мужеви разни државни чиновници са већим платама као што су професорке, секретарке, судијске, официрске, свештеничке и т. д. а има доста ученица, које су свршиле школе са врло-добрим и одличним успехом и положиле прописне испите, али не могу да добију места за наставнице. Међу тим њихов би рад био обилатији по наставу и унапређење наставе него удатих наставница, јер удате учитељице спречене су од свестраног рада и због фамилијарних обавеза деце и т. д.

С тога част ми је предложити и умолити Народну Скупштину, да изволи решити следећу допуну чл. 50 закона о основним школама и која да гласи:

Свака удата наставница основних школа престаје бити наставница у државној основној школи, ако јој супруг није државни учитељ.

22 јануара 1891 год.
у Београду.

Предлагачи, народни посланици:

В. Младеновић Л. Лазаревић Д. М. Ружић Љуб. Јо-ксимовић.

Народној Скупштини

Познато је Народном Представништву, како свс мере досадањег законодавства нису могле спречити или бар на најмању меру свести штете, које се нашим грађанима чине усљед злонамерних паљевина, а нарочито у пограничним крајевима крађом стоке и других ствари; с тога имамо част предложити Народној Скупштини, да изволи, у цељи спречавања ових дела од стране злих људи. усвојити овај:

ПРЕДЛОГ ЗАКОНСКИ
о
Допуни § 804. грађанског закона

I

После § 804 да дође: § 844, а: Ако је неко разбојништвом или злонамерно паљевином или крађом оштећен у атару једне општине, па се кривац не пронађе за три месеца, онда је општина дужна оштећеном штету платити.

Штету оцењују три вештака на лицу места из оближње општине избрати од стране, оштећеног и његовог општинског суда, по прописима грађ. поступка, под руковођењем истражног судије.

Против оцене и целога рада вештака и истражног судије у овој ствари свака се страна може жалити првостепеном суду за десет дана по саопштењу оцене. Жалба се подноси истражном судији, који је са актима спроводи првостепеном суду.

Чим оцена постане извршна, полицијска власт је дужна од општине оштећеном штету накнадити, најдаље за месец дана, било у натури било у новцу.

Штета се накнађује у натури по правилу а у новцу по изузетку о само по пристанку општине.

II

Овај закон ступа у живот, кад га Краљ потпише

22 јануара 1891 год.
Београд

Предлагачи, народни посланици:

Младен Аксентијевић, Љубинко Милинковић.

Потпредседник — Оба ова предлога упутиће се надлежном одбору.

Изволте чути два указа краљевских намесника.

Секретар чита:

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА I

по милости божјој и вољи народној

Краља Србије

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашег министарског савета, Нашег министра иностраних дела, а по саслушању Нашег министарског савета, овлашћујемо Нашег министра иностраних дела, да може поднети Народној Скупштини на решење:

„Решења министарског савета од 10 маја и 6 септембра 1889 год. којим се председнику министарског савета, министру иностраних дела, отварају кредити у суми 60.000 дин. на подмирење трошкова око народне светковине косовског споменика и миропомазања Његовог Величанства краља Александра I, Народна Скупштина одобрава с тим, да ови издаци имају пасти на терет готовине државне касе."

Председник Нашег министарског савета, Наш министар иностраних дела, нека изврши овај указ.

18 јануара 1891 год.
Београд.

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Бели-Марковић с. р.

Председник Министарског Савета
Министар Иностраних дела
Заступник министра војног
Генерал
С. Грујић с. р.

Тај предлог гласи:

Министарство иностр. дела
Бр. 12.306
18 јануара 1891 г.
у Београду

Народној Скупштини

У име владе крал. Намесника, ја сам под 8 априла, 18 априла 1889 год. учинио предлог и краљевски Намесници под истим даном одобрили су, те је 15 јуна 1889 г. држана у Крушевцу и Жичи позната косовска светковина и светковина миропомазања Његовог Величанства краља Александра I.

Па како је било потребно, да се за извршење ове светковине учине неки издаци то је, на мој предлог, министарски савет под 10 маја 1889 г. одобрено на подмирење нужних трошкова око ове државне светковине 50.000 дин.

Но како ова сума није била довољна за измирење свих издатака, то је министарски савет по нова на мој предлог, под 6 септембар 1890 год., одобрио још 10.000 динара на поменуту цељ.

Па како је нужно, да се ова решења министарског савета озаконе, част ми је предложити Народној Скупштини да изволи одобрити и решити:

„Решења министарског савета од 10 маја и 6 септембра 1889 год., којима се председнику министарског савета, министру иностраних дела отварају кредити на подмирење трошкова око народне светковине косовског спомена, миропомазања Његовог Величанства краља Александра I, Народна Скупштина одобрити с тим, да ови издаци имају пасти на терет готовине државне касе.

Председник министарског савета.
министар спољних послова,
заступник војног министра
ђенерал,
С. Грујић.

У ИМЕ

ЊЕГОВОГ ВЕЛИЧАНСТВА

АЛЕКСАНДРА I

по милости божјој и вољи народној

Краља Србије

МИ КРАЉЕВСКИ НАМЕСНИЦИ

На предлог Нашега председника министарскога савета, Нашег министра иностраних дела, а по саслушању Нашег министарског савета, овлашћујемо Нашег министра иностраних дела, да може поднети Народној Скупштини на решење:

„Решење министарског савета од 13 јула и 14 августа 1889 год. којим се министарству иностраних дела увећавају кредити на канцеларијске трошкове са 4000 динара, и на ванредне трошкове и достојније заступање државних интереса са 100.000 динара, Народна Скупштина одобрава, с тим, да ови издаци имају пасти на терет готовине државне касе."

Председник Нашег министарског савета, Наш министар иностраних дела, нека изврши овај указ.

18 јануара 1891 год.
Београд.

Јов. Ристић с. р.
К. С. Протић с. р.
Ј. Бели-Марковић с. р.

Председник Министарског Савета
Министар иностраних дела
Заступник министра војног
ђенерал
С. Грујић с. р.

Исти гласи:

Министарство иностр. дела
Бр. 12.301
18 јануара 1891 год.
у Београду.

Народној Скупштини

Буџетом за 1887 рач. годину, који важи и за 1889 рач. годину, одобрено је министарству иностраних дела:

1) На канцеларијске трошкове . . . . 8.000 дин.
2) На ванредне трошкове и достојније заступање државних интереса . . . 100.000 „

До конца месеца марта, а по наређењу мога предходника издано је на канцеларијске трошкове по гласу дневника 8281 дин. дакле 281 дин. више но што је буџетом одобрено. Осим тога остало је било још неисплаћених рачуна по тој партији до близу 2000 динара.

На ванредне трошкове и достојније заступање државних интереса издато је такође по наређењу мога предходника до конца месеца марта 1889 год. 82.429 дин. а поред тога остало и по овој партији још које неисплаћених рачуна, које пак обвезно толико, да се са остатком суме по тој партији никако све обвезе не би могле исплатити.

Као што се из преднаведеног види, министарству иностраних дела на канцеларијске трошкове за датих 7 месеци т. ј. од 1 априла до 1 новембри 1889 год. као и на ванредне трошкове и достојније заступање држ. интереса, не само није ништа остало, но су још одобрени кредити знатно прекорачени били.

Дошавши на управу мин. иностраних дела, ја нисам могао зауставити радњу, по напред поменутим партијама, но сам се обратио министарском савету и он ми је: решењем својим од 13 јуна 1889 год. увеличао на терет готовине државни кредит на канцеларијске трошкове са 4000 динара, а кредит на ванредне трошкове и достојније заступање држ. интереса са 40.000 динара.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Но пошто ми је ова последња сума недовољна била, ја сам се по ново обратио министарском савету, и он је другим решењем од 14 августа 1889 год. по ново увеличао кредит министарству иностраних дела, на ванредне трошкове и достојније заступање држ. интереса, а на терет државне готовине са 60.000 динара.

Да би се ова решења министарског савета озаконила, част ми је предложити Народној Скупштини да изволи одобрити и решити:

Решење министр. савета од 13 јуна и 14 августа 1889 г. којим се министарству иностраних дела увеличавају кредити на канцеларијске трошкове са 4000 дин. и на ванредне трошкове и достојније заступање државних интереса са 100.000 динара, Народна Скупштина признаје, с тим, да ови издаци имају пасти на терет готовине државне касе.

Председник министарског савета
министар спољних послова
заступник војног министра
ђенерал

С. Грујић с. р.

Потпредседник — Оба ова предлога упућује се финансијском одбору. —

Сад прелазимо на дневни ред. На дневном је реду прво читање пројекта о изменама и допунама о сеоским дућанима.

Молим г. г. известиоце да заузму своја места.

Известилац А. Ратарац прочита „пројект о изменама и допунама закона о сеоским дућанима.“ За тим прочита мишљење Држав. Савета, и најзад прочита извештај одборски.

Потпредседник — Приступа се начелноме претресу овога закона.

Ст. Станковић — На свакој Скупштини скоро потеже се питање о сеоским дућанима, и на свакој Скупштини се види да то питање потиче или предлогом варошких посланика или молбама самих варошана. Та потреба која је изазвала варошане потекла је отуда, што се није пазило на закон од 25 Октобра 1870 г., него се давало и онима, који немају онога растојања од 4 сахата, која је тим законом одређена. То нагомилавање дућана разуме се нагнало је варошане да се жале, јер виде у томе своје опадање. Данашњи владин пројекат који је све то прихватио што је од грађана или варошана или од појединих посланика тражено поднет је Народној Скупштини са ограничењем тога права.

Мени се чини да није било потребно то ограничење да је министар видео где и колико и каких дућана треба да остане, јер онда када је 25 Октобра 1870 године решавано у Народној Скупштини имало се је на уму она даљина, која је нужна те да сељаци лакше подмирују своје потребе. У овом садањем предлогу министра разуме се ограничава се то. Или оваким ограничењем даје се право и онима, који немају то право, јер он сам ограничава и признаје да постоје дућани, и ако немају прописнога растојања у ономе закону од 25 Октобра 1870 године. Када би се ишло на то да се избаци манифактура из сеоских дућана, ја бих то разумео и сад би се одлучно за или против. Овим ограничењем министровим и мишљењем Државнога Савета признаје се да има извесних артикала, који треба да се продају у сеоским дућанима; тако исто и одборска већина признаје такву потребу, али као што рекох и пројекат и одборска већина условљављу ту најнужнију потребу за коју је признао и Државни Савет, а условљава се још она такса. То је друкчије речено што и нећемо дућане. Али кажем, кад би само било ово, што је у предлогу казано а да се изоставе којекаквве ситнарије из сеоских дућана, онда би се човек још могао одлучити за или против. Овако то тешко иде, тим пре што су људи стекли права на дућане према закону од 25 Окт. и то им се право не може поништити.

Сем дућанција имају да изгубе још и општине, које су добиле право на аренду, има да изгуби и држава јер сеоски су дућани плаћали на то, а варошки не. Кад се у прошлој једној седници решавало о предлогу Томе Бојичића о једној малој измени, одбор за проучавање пуном ђија казао је: ово и ово стоји у вези са финансијским изворима и од куда да се том помогне, па с тога нема места да се ово решава у Скупштини. И према томе били би следствени да ову ствар не примимо тако, јер признавати неку потребу и условљавати је значи, ни мање, ни више, него казати, ми то нећемо. Па лепо Господо, кад смо стекли убеђење да ово не ваља, треба то казати отворено, на кнут посла. С тога не могу да се одлучим да гласам за овакав предлог, но по томе што и одборска већина нешто признаје али и то условљава. Сад узмите ово: сад се тражи ограничење а пређе је била аренда од 50—100 талира па да продаје и манифактуру, а сада не дајемо то да продаје а подносимо већу аренду. Шта то значи? Значи иди ти брате на поље. Као што кажем, ако Народна Скупштина увиди да треба ту манифактуру избацити, онда не треба да се изостави и оно што је нужно да се по сеоским дућанима продаје.

С тога би молио Скупштину, да се ова ствар поново врати у одбор па нека опет узму ову ствар у проучавање и да се договоре, јер иначе ја не могу да се одлучим да примим овај пројект који је непотпун.

Димитрије Ћирковић — Предлог одборске већине штетан је по интересе народне и ја сам за то да се он одбаци. Предлогом одборске већине ни у колико се не смањује ово зло, које земља пати од сеоских дућана. Ја као трговац, који радим само на велико, кад бих хтео овде да гледам на своје личне интересе а не на интересе народне, онда бих први гласао да остане као што је било, но пошто сам ја посланик народни, то треба да говорим како ће земља имати користи од сеоских дућана. Сеоски дућани, то је једно зло, то је једна сува болест за наш народ, која га квари с дана на дан (Чује се: није истина! и тако је!). Он пропада материјално и морално, материјално пропада по томе што он своју сировину продаје дућанцијама по 25 и 50% ниже, него што треба и кад би је донео на варошку пијацу да прода; тако исто и оне потребе, које он купује плаћа 20—30% скупље него што би у варошн купио.

С друге стране наш народ пропада од сеоских дућана и са моралне стране. Један сељак, који је у стању, тај ће и купити шта хоће, али узмимо другога некога, који то није или који неда својим млађима да купе све што им се допада — шта остаје код њега? Остаје, да његова млада, ћерка, или син краду од свога домаћина, (вичу: тако је! — није истина!) То је факт, господо, који нико не сме порећи. (Жагор.) Молим вас има примера. Ако није.....

(Вичу: ви не смете то да кажете, то није истина, жагор. Председник звони). Ја знам примера (жагор; не чује се.....). Ако нема да однесе жита, ако нема да однесе кукуруза, да му да за које каква пера, она даје свој образ и част (Жагор; председник звони). Ја сам за то, да се усвоји предлог министров, који је поднео, а да се предлог одборски у већини одбаци.

Раша Нинић — Ја нисам заинтересован, јер немам дућан, у селу, него хоћу да говорим као посланик и као сељак. Господо, ја сматрам да се овим пројектом владиним све хоће од сељака да се одузме, и све да се доведе у варош. (Одобравање.) Господо, ми кад имамо самоуправне општине, оставите њима, да укидају ове дућане кад оне увиде штету од њих, а не би требала влада да подноси ове измене јер варошани, господо, гледају, да од сељака све одузму, па све да сведу у варош. Ако треба болница, касарна, све је у вароши; сељак једино што је добио дућан на и то хоће да му одузму. Ми треба да будемо правични у томе, и не треба терати сељака, да за 10 пара мора да иде 5 сати. То је незгодно, рђаво је и што је у пројекту владином и у оном, што је одборска већина рекла, и према томе молим посланике, да предлог одбаце у начелу.

Јован Милић—Баличевац — Господо, ја сам један сељак; где сам год прошао селима и где год сам видео сеоску механу и сеоски дућан, видео сам да је то село са свим пропало. (Одобравање). То је моје мњење, господо. Ја сам видео

да у селу, где има механе домаћин по ваздан седи по механи продаје говеда на тек чујеш сутра: продали му њиву, прекосутра ливаду и друго нешто. Ови дућани и механи то су несрећа за народ. Ја, господо, могу да дам тврду заклетву, да ће те где год пређете селом, у коме видите да има дућана и механе видети да су у њему људи пропали. Ја бих све збрисао и дућане и механе сеоске, само би оставио по друмовима на ту народ нека се састаје ако хоће. Ја бих тражио од Народнога Представништва и молио бих другове, да збришемо и овај ћерам у Београду, да нема ни трошарине, него да остане све по старински; и тада ће да буде добар живот. (Смех) То сам имао да кажем и ако би то учинили, били би прави посланици и Бол би нам дао свако добро.

Тривун Милојевић — Молим вас, господо. Кад би почео да говорим о томе, колико су ми сеоски дућани мили мало би ми било и до мрака те да све изређам; али кад се окренем на то, те видим да Београд, Ниш па чак и некакав Лазаревац и Варварис само за то, што га је неко крстио, да је варошица, може имати све могуће спрдње и дрангулије да продаје једном сељаку, а то не може да има Рипањ или Велики Извор, највеће село у Србији, онда видим да то није право. Ако хоћемо да затворимо капију страној производњи, која нас штети, онда би требали да кажемо овако: у Србији нема дућана ни у варошима ни у селима! Шта значи то имати у Лазаревцу дућан а немати у другим местима? У Шопићу постоји дућан има 50 година, и као што ја имам права на моју земљу, коју имам и која је моја лична својина, тако други има механско право, трећи право на сеоски дућан, и то право нико му не сме одузети. Ако хоћемо тим путем да пођемо, ја пристајем, али да то урадимо свуда и за плате и за пензије и масних плата.

Ја ово не браним с тога што ја имам дућан; — не! Од Велике Моштанице довде има 4 сата то моје село нема дућана а има једну механу. То село има 350 глава и механџија је све и сва и касапин и бакалин, продаје и шећер и кафу и све, и кирија није скупља од 100 дуката годишње, а то је 100 динара месечно.

Ћирковић је пребацивао говорио о моралу и неморалу. Ја нећу да говорим где има више чега да ли у варошима или у селима. Мени је жао што поводом неких речи морам да кажем ово: нека оде ко хоће у Жарково, не даље, па неће видети никаквих дрангулија, а овде ће видети ваздан које каквих комендија на час њихове жене носе за шеширом неке ћуране, са перушком. И шта би ви варошани хтели? Имате закон 1881 године, по којим се свака варош може послужити да створи ћерам. Ево овде крај Београда метули сте људе, да нас глобе и да нас враћају и ако немамо 10 пара морамо да остављамо сикиру или торбу коју носимо собом. Па још и ово: прошле године, незнам из каквих разлога, донет је закон, да се недељом затварају дућани. Кад сељак долази у варош? Недељом; то је једини дан кад он треба да се одмори и он дође и Београд да купи: врењије, улара и нужне потребе за своју домаћу потребу и шта бива? затворени дућани, али он пролази на ар—капију и дућанџије га глобе дајући у мраку шта хоће.

Шта се мене лично тиче, ја би био за то да одбацимо овај пројект, или ако нећете ово, онда нека се каже ово: ограничава се шта ће се моћи продавати у овим дућанима. т. ј. селским а одмах да донесемо другу тачку, која би гласила: у Србији нигде нема ни једне варошн. То је што сам имао да кажем.

Атанасије Вучковић — Господо, сматрам за дужност да и ја проговорим коју реч о овој ствари. Ја нисам трговац а нисам ни сељак, према томе не може ми се ни замерити да ћу бити пристрасан, а као посланик мислим да сам дужан да проговорим неколико речи онако како ја мислим. Ствар је врло важна. Питање је овде о животним намирницама целог нашег сељачкој сталежа. Ви ће те и сами знати, да је велика већина народа — сељак. Тешко је одредити за цео један сталеж у свима крајевима земље животне намирнице. Шта више, тешко је одредити намирнице чак и једне куће с тога, што у фамилији има жена, девојака старица и т. д. Сваки такав покушај који би регулисао, шта су то животне намирнице, који би хтео да их обуче у униформу, био би врло неправичан. Такав покушај кад би се остварио требао би да има у основици својој прво и прво то, да исцрпи све намирнице за све индивидуе. Требали би да имамо у виду још и ово, да се човечанство и животне намирнице једанпут усаврше и ставе на једну ногу и више никаквих животних намирница неће бити, ту се дакле стало. Ја држим, господо, да је трговац управо тај регулатор у друштву да може да намирише који има осећаја, да зна шта коме треба. Ја кажем да би се ми огрешили о принцип слободне унутрашње трговине, кад би казали, шта ко може да продаје. Сваки као трговац, који има трговачко право, треба да има и то право унутра у земљи, да продаје своју робу где хоће, било то на путу било у дућану. Међу тим ви видите господо да се овде апелује на укидање сеоских дућана једино с тога, што се бајаги сеоским дућанима деморалише сеоски сталеж. Ја мислим, да је живот сеоског становништва, који је нама познат такав, као и сваког радника. Нека дућанџија продаје шта хоће у свом дућану ипак ће сваки куповати само оно, што му треба јер ужичанин носи пеленгире и никад неће купити фрак, зато што му природа самога рада заповеда како ће да се одева и рани. Ако се хоће да говори о покварености то треба погледати на варошки живот. (Одобравање). Ја господо мислим и држим да ће те притежавању овог питања имати у виду најглавније економске принципе, који говоре, да је боље кад је посредник ближи потрошачу. Ја бих пристао на то, да се затворе сеоски дућани, кад би ми ко доказао, да сељак неће више доћи у варош да купује намирнице. Ја бих онда гласао за овај предлог. Али кад знамо то, да, ако се затворе сеоски дућани, истом ће сељаци потрчати у варош онда, шта је учињено оваким нашим радом? Узмимо господо ово да једна пореска глава долази по четир пута годишње у варош, рачунајте ову надницу по 1 дин. рачунајте, да 300.000 душа четири пута годишње дође у варош, на ће добити једну суму од 1.200,000 динара. Узмите затим шта ће се потрошити у чаршијама по кафанама и механама, шта ће бити штете, при ношењу купљених ствари, шта ће бити штета код кућа због одсуства људи. Све би ово биле грдне штете за један сиромашан народ, као што је наш. Кад би било овде питање о томе, да се туђе индустрије код нас не продају, ја би се први овом поклонио, али шта значи забрањивати продају ове у селима кад су отворени ћумруци. Ми већ трпимо штету од тога, ако још натерамо народ да долази у варош, то би онда изгубили око 1,2000.000 надница годишње, зато што неће моћи да подмирује своје намирнице у селу. Ја кажем да ми треба да будемо праведни да се не огрешимо о принципе економије. С тога сам овоме предлогу противан, јер сам трговац зна шта треба да продаје, он ће куповати и продавати само оно, што сељаку потребује.

Јованча Стојановић — И ја хоћу да проговорим, као посланик, коју реч, односно тих сеоских дућана. Ја мислим, да нисмо имали потребе да се сад подноси овај предлог. Прошли је закон добар, само се није пазило добро на њега. Што нас жале поштовани посланици, да је то за нас сељаке штетно, ја то не увиђам, истина сви смо овде законодавци и седимо на клупама посланичким, али нисмо сви једнодушни, један вуче на једну а други на другу страну, као да нисмо сви синови једне земље. Ја мислим, да тако не треба да радимо, јер ми нисмо једни посланици само за варош а други само за село, већ треба да будемо подједнаки и према сељацима и према варошанима. Ја видим да су у варошима богати људи и зидају палате и куће од тврдог материјала, међутим у селима тога нема. Дакле сељаци су више оптерећени него ли варошани.

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Одговорни уредник **Ранко Петровић** Штампа краљ. српске државне штампарије